

Luka 1,80-2,14

Propovijed: **Ništa Svemir - Tu je akcija**

napisao: Danijel Dragaš

2022.

JEDINI GLAS KOJEG JE IVAN SLUŠAO

1. (Luka 1,80) „A dijete je raslo i jačalo duhom. Boravilo je u pustinji do dana svoga javnog očitovanja pred Izraelom.“ U prethodnom tekstu vidjeli smo da je Ivan Krstitelj već od samog rođenja bio ispunjen Duhom Svetim. On je zasigurno bio jedan od najposebnijih likova u ljudskoj povijesti. Vjerujem da je od malih nogu bio poput spužve – željan upiti svaku kap mudrosti Božje koja mu je bila na raspolaganju. Sam Isus za njega kaže: „Među onima koje su žene rodile nema većega od Ivana¹.“

1.1. Nažalost, u crkvenim krugovima rijetko čujemo da se govori o Ivanu Krstitelju. On je, jednako kao i Abraham, bio heroj vjere. Ono što mene osobno fascinira jest činjenica da ljudi danas puno radije govore o osobama poput Hitlera ili Charlesa Darwina. O njima se snimaju dokumentarci, pišu knjige – jer to je ono što ljudsko uho očito više privlači. Više pažnje dobivaju oni koji su svojim djelima širili zlo ili lude svjetovne ideje, dok su ljudi poput Ivana Krstitelja stavljeni na policu da skupljaju prašinu, gotovo zaboravljeni.

1.2. Ovaj nam tekst pokazuje da je Ivan od samog početka, za razliku od većine drugih ljudi, imao nevjerojatnu želju i strast upoznati Boga. I kroz svoj je život rastao i jačao u mudrosti pomoću Duha Svetoga. Luka bilježi da je Ivan boravio u pustinji. Moje pitanje je: zašto Luka, od svih činjenica koje je mogao napisati, naglašava upravo tu?

1.3. Ivan je imao jednu od ključnih uloga u Božjem planu: pozvati židovski narod na pokajanje i vratiti ga natrag Savezu koji su njihovi očevi sklopili s Bogom prije tisuću i petsto godina. I zato je bilo važno da bude odvojen od tadašnje židovske kulture i religijskog sustava koji je u tom trenutku imao monopol nad narodom. Ivan je imao „vanjsku“ perspektivu – mogao je vidjeti i kritizirati sustav izvana. On nije bio oblikovan njihovim rabinskim učenjem, nije prošao njihovu školu.

¹ Evandjelje po Mateju 11,11

Bio je učen od strane Duha Svetoga, samouk, i upravo mu je to dalo jasnoću da prepozna gdje Židovi griješe i na što se njihova religija pretvorila.

1.4. Isto kao proroci Staroga zavjeta, Ivan je bio odvojen kako bi mogao proklamirati ono što mu je Bog stavio na srce. Razlika je samo u tome što je Ivan sam uzeo Pismo, otišao u pustinju, proučavao ga i – uz pomoć Duha Svetoga – sve povezao u jasnu sliku. Bi li Ivan imao takvu perspektivu da su ga oblikovali svećenici, književnici ili farizeji? Ne znam. Ali izvana je vidio koliko je sustav iskvaren i korumpiran, i zato ga je mogao kritizirati bez zadržke.

1.5. Probajmo se staviti u Ivanove cipele: odrastao je u židovskoj kulturi koja je uključivala obitelj, tradiciju, religijske prakse, prijatelje i rodbinu. A onda, u jednom trenutku, uviđa da sve to griješi na mnogim razinama. Bi li mogao iznutra tako snažno proklamirati istinu kao što je činio izvana? Drugim riječima: bi li Ivan mogao biti toliko jasan i nepopustljiv da ga Bog nije odvojio i izolirao u pustinji, daleko od utjecaja kulture? Ne znam. Ali jedno je sigurno: Bog ponekad mora iščupati pojedinca iz ralja kulture i tradicije, potpuno ga izolirati, da bi jedini glas i utjecaj u njegovom životu bio sam Bog. I najčešće to čini kada tog čovjeka priprema za nešto radikalno drugačije, nešto kroz što će prodrmati ustaljene obrasce i jasno proklamirati njegovu istinu.

ZAKONSKO PRAVO NA KRUNU

2. (Luka 2,1-3) „U ono vrijeme zapovijedi car August da se popisuju svi stanovnici carstva. Taj popis, prvi, bio je za vrijeme Kvirinijeva upraviteljstva Sirijom. Svi su išli, svatko u svoj grad, da se upisuju.“ Car je naredio popis stanovništva. Kako se to provodilo? Svaki je čovjek morao otići u svoj rodni grad ili selo iz kojeg potječe. Kada bi stigao tamo, imao je obvezu prijaviti sve ukućane koji su živjeli s njim – ženu, djecu, djeda, baku, sluge itd.

2.1. (Luka 2,4) „Tako i Josip, jer bijaše iz Davidova doma i plemena. Uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju.“ Vidimo da je Josip morao otići u grad iz kojeg je poteklo Davidovo pleme. Ako se sjećate, već smo govorili da Isus preko Josipa ima zakonsko pravo na krunu. Zašto? Zato što njegov otac Josip potječe iz Davidove loze. Upravo onog kralja Davida kojem je Bog obećao da će iz njegovog potomstva doći Onaj – Sin Božji – koji će zauvijek vladati Izraelom. Neki biblijski učitelji tvrde da je i Marija, Isusova majka, bila iz Davidove loze. Moguće, ali tekst to nigdje izričito ne kaže. Luka jasno piše da je Josip išao upisati se, a s njim i njegova žena Marija. Budući da je Marija bila udana za Josipa, ona je sada pripadala njegovom plemenu i bilo je sasvim logično da se i ona upisuje zajedno s njim.

2.2. (Luka 2,6-7) „Dok su tamo bili, njoj dođe vrijeme porođaja. I rodi sina svojega, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jaslje, zato što nisu imali mjesta u gostionici.“ Marija je rodila Isusa i povila ga u pelene. Zašto? Vrlo vjerojatno iz medicinskih razloga. I u našoj kulturi, kada se beba rodi, stavlja joj se čvrsto povijena tkanina oko kukova kako se ne bi previše micala, jer su kosti još preslabe i lako bi moglo doći do ozljeda. Moguće je da je i Marija iz istog razloga Isusa povila u pelene.

2.3. Nadalje, tekst nam kaže da nije bilo mjesta u gostionici. Kako to razumjeti? Ne znamo sigurno, ali možemo pretpostaviti. Ljudi iz Betlehema, osobito oni koji su imali kuće, često su ostavljali jednu

prostoriju slobodnu za rodbinu ili hodočasnike koji su putovali u Jeruzalem na blagdane – a Jeruzalem je bio udaljen samo nekoliko kilometara. Postoji i druga mogućnost: oni koji su imali veća imanja dopuštali su putnicima da prespavaju unutar zidina, na otvorenom prostoru, pod zvijezdama, ali ipak zaštićeni zidovima imanja. Bilo kako bilo, Josip i Marija nisu našli mjesto. Njihovo sklonište postala je vjerojatno neka vrsta štale, izvan grada, gdje su životinje boravile.

ANĐEO GOSPODNJI

3. (Luka 2,8-12) „U tom istom kraju bilo je pastira koji su noćivali pod vedrim nebom i te noći stažu stražili nad svoji stadom. Tada im pristupi anđeo Gospodnji, i slava ih Gospodnja obasja, pa se vrlo uplašiše. Anđeo im reče: 'Ne bojte se, jer vam, evo, navješćujem veliku radost koja će dopasti sav narod. Danas vam se u Davidovu gradu rodio Spasitelj. O je Krist, Gospodin. I neka vam ovo služi kao znak: Naći ćete dijete koje, povijeno u pelenice, leži u jaslama!'" Neki biblijski učitelji smatraju da su pastiri iz ovog teksta čuvali ovce koje su pripadale svećeničkim obiteljima. I to ima smisla: njihova se lokacija nalazila vrlo blizu Jeruzalema, a svećenici su zasigurno imali brojna stada. Ovce su prodavali hodočasnici koji su dolazili u Hram prinijeti žrtve za blagdane. To je bio velik i unosan posao. Pastiri su, dakle, imali zadatak čuvati ta stada od grabežljivaca i drugih opasnosti.

3.1. (Luka 2,9) Ovdje izraz „anđeo Gospodnji“ ja razumijem kao osobnu manifestaciju Jahve. Bog se ovdje pastirima objavio u vidljivom, materijalnom obliku. Sjetimo se: u Starom zavjetu Bog se Mojsiju očitovao u obliku gorućeg grma²; u Novom zavjetu, na Gori preobraženja, pojavio se u oblaku dok je Isus razgovarao s Mojsijem i Ilijom³. Dakle, riječ „anđeo“ u Bibliji ponekad označava nebesko biće, ali ponekad i samog Boga Jahvu koji se u posebnom trenutku odluči objaviti ljudima u vidljivom obliku. I vjerujem da se upravo ovdje to događa – Jahve se osobno objavljuje pastirima.

3.2. (Luka 2,10-12) Tekst ovdje govori sasvim izravno – nema potrebe dodavati puno.

NIŠTA SVEMIR - TU JE AKCIJA

4. (Luka 2,13-14) „Odjedanput se anđelu pridruži mnoštvo vojske nebeske koja je hvalila Boga i govorila: 'Slava je Bogu u visini, i na zemlji Mir u ljudima njegove milosti.'" Kada se usporedimo s anđelima, oni nas u svemu nadmašuju. Oni su nevjerojatna bića koja odražavaju Božju slavu, obitavaju u nebeskim prostorima, njihova su tijela slavna i vječna. Ali upravo ovdje događa se nešto iznenađujuće: ta nebeska bića priznaju da ono što Bog čini s čovječanstvom na zemlji nadilazi sve drugo. Mi ljudi imamo sklonost diviti se svemiru – njegovoj veličini, tajanstvenosti, planetima, zvijezdama i pitanjima o mogućem životu na drugim mjestima.

- No Biblija nam daje sasvim drukčiju perspektivu: ona pokazuje da bića koja obitavaju u toj nepreglednoj sferi slave Boga zbog onoga što se događa ovdje, na zemlji. Jer upravo radi čovječanstva i zbog ove priče sve je stvoreno – pa čak i taj svemir. -

²Knjiga Izlaska 3,2–6

³Evangelje po Mateju 17,1–5

4.1. Mi smo središte događaja. Sva drama života, svrha postojanja, srž cijele stvarnosti odvija se na ovoj malenoj planeti koju zovemo Zemlja. I vjerujem da zato anđeli slave Boga – jer on ovdje čini nešto čudesno, a ništa u svemiru ne može se usporediti s tim.

4.2. **(Luka 2,14)** Riječ „shalom“ u ovom kontekstu odnosi se na Izrael, i to na njegovu unutarnju podjelu. Doći će trenutak kada će Židovi morati jasno odlučiti: ili će služiti Gospodinu svim srcem i primiti njegov blagoslov, ili će ostati buntovni i biti uništeni.